

SEMINARI SOBRE DRET I LLENGUA: LA LLENGUA CATALANA A L'ENSENYAMENT UNIVERSITARI

Joan Lluís PÉREZ FRANCESCH

Professor de dret constitucional i president
de la Comissió de Dinamització Lingüística
de la Facultat de Dret (UAB)

Els dies 10, 17 i 24 d'abril de 2002 va tenir lloc, a l'Aula Magna de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona, el Vè Seminari sobre Dret i Llengua, organitzat per la Comissió de Dinamització Lingüística de la Facultat de Dret i el Gabinet de Llengua Catalana d'aquesta Universitat. El Seminari va constar d'una sèrie de conferències relacionades amb la convivència lingüística a la universitat catalana. Aquesta iniciativa intentava fer reflexionar la comunitat universitària sobre un tema que si bé no pot tenir una resolució purament jurídica, sí que ha de comptar amb les lleis per a l'elemental servei públic d'informar els ciutadans sobre l'exercici dels seus drets.

La inauguració va anar a càrrec del Dr. Rafael Grasa, secretari general de la Universitat, i del degà sortint de la Facultat de Dret, el Dr. Joaquim Ferret. Tots dos van valorar positivament les iniciatives d'observació i avaluació de l'estat de la llengua catalana i l'estat de convivència lingüística a Catalunya.

La primera sessió va tractar sobre «el marc jurídic i polític de la llengua a la universitat». Els ponents en van ser Lluís Jou, director general de Política Lingüística; Jaume Vernet, professor de dret constitucional de la Universitat Rovira i Virgili, i Enric Marín, professor de ciències de la comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Lluís Jou va fer una breu ressenya de la Llei de política lingüística de 1998 i va descriure les principals transformacions a què es veu sotmès l'àmbit regulat per la llei. A més, Jou defensà la necessitat d'adequar la comunitat universitària a la normalització lingüística. Per la seva banda, Jaume Vernet va relatar els esdeveniments arran de l'aprovació del Reglament

d'usos lingüístics de la Universitat Rovira i Virgili. Finalment, Enric Marín va plantejar la qüestió de la convivència lingüística des del punt de vista de les transformacions que viu actualment la societat catalana, i va posar l'èmfasi en els efectes de la revolució tecnològica i de les comunicacions.

La segona sessió, titulada «Ús de les llengües a les universitats catalanes: estat de la qüestió i perspectives», es va dedicar a l'estat de la qüestió de la convivència lingüística a les universitats catalanes. Hi van participar com a ponents Francesc de Carreras, catedràtic de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Barcelona; Marta Estella, cap del Gabinet de Llengua Catalana de la UAB; Albert Branchadell, professor de filologia catalana de la UAB, i Ramon Tremosa, professor de teoria econòmica de la Universitat de Barcelona.

El professor Francesc de Carreras va fer un balanç positiu de la trajectòria de la convivència lingüística al nostre país, tot sospesant les possibilitats d'integrar-hi altres idiomes com l'anglès, qüestió que considerarà imprescindible resoldre immediatament.

Marta Estella va exposar una sèrie de dades estadístiques sobre l'ús del català a la universitat que, segons la seva opinió, ofereixen un retrat positiu, encara que considerarà convenient diferenciar entre facultats i nivells d'estudi.

D'altra banda, Albert Branchadell va descriure les alternatives possibles de convivència lingüística a la universitat. En aquest sentit, es va cantar per la que va anomenar *l'opció realista*, assumint el lloc que té el castellà a Catalunya i procurant que el multilingüisme amb predominança del català donés pas a l'entrada de l'anglès com a llengua de treball a la universitat catalana.

A l'últim, Ramon Tremosa va fer esment sobretot de la necessitat de la llengua catalana de ser «competitiva» en el seu entorn. Va il·lustrar els arguments que emprava amb exemples de la seva activitat docent i amb conceptes de teoria econòmica, i defensà que, quan els nouvinguts veuen avantatges objectius en l'aprenentatge de la llengua catalana, fan l'esforç corresponent per integrar-se al seu entorn catalanoparlant.

Amb el títol «Ús quotidià de la llengua a la UAB: experiències personals», la darrera sessió va consistir en una taula rodona amb intervencions de membres de la comunitat universitària (professors, alumnes i personal administratiu) que van exposar els seus punts de vista sobre les llengües a la universitat. Els estudiants van donar exemples de la seva vida diària i van defensar els aspectes positius de la difusió del català tant a les classes com als fons documentals de les biblioteques.

Carmen Farré, gestora de la Biblioteca de Ciències Socials de la UAB explicà la manera com s'intenta que les noves adquisicions de la biblioteca

respectin una certa proporcionalitat quant a la llengua (català i castellà). David Owen, tècnic del Servei d'Idiomes Moderns, va alertar del perill de deixar el català com a llengua minoritària a Catalunya, que és el que succeeix amb el gaèlic a la seva Escòcia natal. D'altra banda, Montserrat Arcos, estudianta de dret, va exposar la necessitat de difondre àmpliament la llengua catalana en l'educació i de continuar amb la política d'immersió lingüística que s'ha seguit a Catalunya fins ara. Karim Zhoudian, estudiant de traducció, va donar un punt de vista diferent i va insistir en la necessitat d'integrar convenientment els nouvinguts al nostre país amb tolerància i facilitant-los un aprenentatge progressiu del català.

Precisament perquè la llengua és una realitat viva, una de les conclusions que podem extreure de la cinquena edició del Seminari sobre Dret i Llengua és que encara ens trobem en una etapa de grans dubtes pel que fa a la consolidació de l'ús del català a la universitat. També es va parlar de la convivència lingüística de la societat catalana en conjunt, i encara que els diagnòstics i les previsions òbviament van diferir, el balanç final va ser la comprovació d'un avenç en el procés normalitzador de la llengua catalana. Finalment, es va destacar que la convivència lingüística i el respecte pel català són aspectes que s'han de tractar sempre en sentit positiu i constructiu, cosa que succeeix més sovint que no percebem, de vegades.